

Kvalitetskriterier för gymnasieutbildning

Bakgrund

En utredning har lagt fram ett förslag till en reformerad gymnasieskola under 2007/2008. Utredningen pekar på att förändringar behövs inom följande tre områden:

- Elevens rätt till en god utbildning behöver stärkas.
- Ansvar, struktur och regelverk behöver förtydligas.
- En ökad samverkan behövs i gymnasieskolan mellan avnämare och skolhuvudmän.

Vidare står det i förslaget att det för en elev ska vara tydligt vad en utbildning innehåller och vart den leder. Det är viktigt att en elev kan välja utbildning efter intresseinriktning och att det ska vara möjligt att hitta yrkesutbildningar som leder till anställningsbarhet och erkända kompetensnivåer. En högskoleförberedande utbildning ska ge en god förberedelse för högskolestudier.

Utredningens förslag är att det i den nya gymnasieskolan ska finnas 14 yrkesprogram och fem högskoleförberedande program. Ett av yrkesprogrammen är *Programmet för Djurbällning och Naturbruk*. Programmet har tre inriktningar, Djurhållning, Odling och gröna miljöer samt Skog och vatten. Inom Djurhållning finns hästutbildningarna och utredningen anger *Hästskötare* som exempel på yrkesutgång.

I HYN:s remissyttrande till Utbildningsdepartementet har angetts att hästskötare är en lämplig och relevant nivå på yrkesutgång och examen från gymnasiet.

Nuläget

Utbudet av gymnasiala hästutbildningar i Sverige har vuxit mycket under de senaste åren. I dag finns närmare 100-talet utbildningar och kvaliteten kan variera en hel del. Ökningen har skett både inom fristående skolors gymnasieutbildningar och inom kommunernas gymnasieutbildningar. För såväl den enskilde eleven som hästnäringen och samhället i övrigt är det av största vikt att de hästutbildningar som erbjuds är relevanta och håller hög kvalitet.

För att kunna bedöma såväl relevans som kvalitet i samtliga hästinriktade gymnasieutbildningar har HYN på uppdrag från HNS tagit fram ett antal kvalitetskriterier, som branschen anser nödvändiga, som riktlinjer för de utbildningsanordnare som erbjuder utbildningar inom hästområdet med yrkesutgång *Hästskötare*. Ett yrke med egenvärde och dessutom en nödvändig plattform för vidare utbildning inom hästsektorn.

En grund för kvalitetskriterierna utgår ifrån att utbildningen till hästskötare har hippologi som bas - inte främst sportslig utövning. Detta medför att utbildningsanordnare, för att uppfylla

kraven, ska kunna erbjuda resurser för att ge en bred hippologisk utbildning som utgår från ett helhetsperspektiv.

Kompetensbeskrivning för Hästkötare

Det övergripande målet är att en hästkötare, med iakttagande av ett gott horsemanship, skall ha kompetens att sköta hästar, stall, utrustning och kringområden under arbetsledning, på ett självständigt och yrkesmässigt sätt.

Följande områden ingår i utbildningen:

- Stalltjänst
- Hästkötsel
- Anläggningsskötsel
- Munderingar
- Hälso- och sjukvård
- Hovbeslag och skärpningsmedel
- Visning av häst vid hand
- Longering
- Ridning, körning
- Löshoppning
- Transport
- Hästkunskap
- Foderlära
- Anläggningar
- Rid- och körlära
- Lagstiftning
- Hästnäringens organisationer

Kvalitetskriterierna

Syfte och mål

Syftet är att få ett utbildningssystem, som ger sökande elever en ”konsumentupplysning” och att utbildningarna kvalitetssäkras till gagn för såväl kommande avnämare inom hästnäringen som samhället i sin helhet.

En utbildningsverksamhets möjligheter att utbilda hästkötare till rätt kvalitetsnivå kan mätas genom:

- **Yrkesprov (som examen)**
 Utbildningsanordnaren utbildar i riktning mot och använder branschens yrkesprov som del av examen. (Respektive organisation är ansvarig för att yrkesprovskriterier tas fram.)
 Yrkesprovet bedöms av utomstående experter utsedda av näringen.
 Varför yrkesprov?
 Eleven får sin yrkeskompetens bekräftad av aktiva och erfarna yrkesmännskor. Yrkesprovet tydliggör utbildningens mål och utbildningsanordnaren får yrkesutbildningen väl förankrad både i näringen

och hos presumtiva elever. Godkänt yrkesprov är ofta ett krav eller en merit vid antagning till vidare utbildning inom hästnäringen.

- **Lärarnas yrkeskompetens**

Lärarna har formell utbildning inom hippologi samt för respektive utbildningsform rätt formell kompetens enligt respektive utbildningsförordning. Hästlärarna har väl beprövad hästyrkeserfarenhet.

- **Hästar och yrkesmiljö samt annat utbildningsmaterial**

Skolorna skall ha tillgång till tillräckligt stort antal hästar, utbildade för ändamålet, i olika åldrar och utbildningsståndpunkt för att ge eleverna en rättvisande bild av hästsektorns och resp. disciplins (rid, trav, galopp etc.) olika aspekter.

Stallar och anläggning ger en komplett yrkesmiljö samt är anpassade enligt gällande djur- och arbetsmiljöföreskrifter. Av samma skäl sker merparten av undervisningen på samma anläggning, som bör ligga nära skolan.

Eleverna följer och deltar i stor utsträckning verksamheten i stallet som heldag i enlighet med en ordinarie arbetsdag i ett stall. Detta speglar även hästarnas och anläggningens dags-, vecko- och årsrutiner.

Träningsmöjligheter finns i form av träningsbanor och ridhus. Munderingar och annan utrustning har god kvalitet.

- **Hästhållning/Säkerhet**

Utbildningen sker i sådan omfattning att den enskilde eleven får en attityd till och verklighetstroget förhållningssätt till yrket och yrkeslivets krav gällande hästarnas och anläggningens skötsel.

All verksamhet sker med beaktande av gällande arbetsmiljöföreskrifter och respektive disciplins hästhanteringspolicy samt säkerhetsanvisningar.

- **APL**

Av HYN godkända praktikplatser, eller likvärdiga, används vid praktik inom landets gränser.

Praktikplatsens handledare ska ha en utbildning av skolan för sitt uppdrag och en löpande dialog förs mellan handledaren och skolans ansvariga lärare under praktiktiden.

Krav på en av HYN godkänd praktikplats:

1. Verksamheten ska bedrivas på ett yrkesmässigt sätt. Anställd personal ska finnas.
2. Anläggningen ska ha gällande ansvarsförsäkring.
3. Veterinär ska intyga att anläggningen uppfyller gällande bestämmelser för djurhållning och miljö.
4. Före godkännande ska praktikvärden genomgå en av HYN anordnad utbildningsdag.
5. Avtal ska tecknas mellan praktikvärd och praktikant.
6. En enkel utbildningsplan för varje praktikant ska upprättas.

7. På praktikplatsen ska finnas en namngiven handledare med en adekvat utbildning för ändamålet.

- **Samverkan skola-arbetsliv**

Regionala hästyrkesråd finns med representanter för näringen och respektive skolas rektor och ansvarig hästlärare.

Dessa kvalitetskriterier är fastställda av HYN:s medlemsorganisationer vid allmänt möte den 6 maj 2009 och HNS:s styrelse den 10 juni 2009.